

Aandachtspunten bij presentatie via beeld – performance op video

Henny Beijer

Docent Media en Sportjournalistiek HU

Voor de kijker is belangrijk dat deze zich volledig kan concentreren op wat je zegt. Dat betekent dat het beeld op geen enkele manier moet afleiden. We weten uit onderzoek, dat circa 85% beeld is en maar 15% inhoud. Toch gaat het in jullie geval om de inhoud; een hele lastige opdracht dus. Niets mag dan ook afleiden: geen bewegingen elders in beeld, geen drukke achtergrond, geen verplaatsingen zonder uitleg wat er gebeurt.

Wat de kijker ziet is gevangen in een kader, een lijst. Die kan wit zijn (wat neutraler, wat minder scherp), maar ook zwart (indruk: ingekaderd, afgesneden). De kijker ziet niet meer dan dat, dus geen of heel weinig omgeving. Het is van groot belang de kijker dan ook niet de suggestie te geven dat er van alles gebeurt buiten het beeld, waar hij of zij niets van mee krijgt of mag meekrijgen. Heel concreet: de ogen (en het hoofd) moeten dus louter en alleen gericht zijn op de kijker. Als toch wordt weggekeken (of in een half totaal beeld de handen ergens naar neigen), zal de kijker daarvandaan iets verwachten. Als er dan niets komt is hij/zij buitengesloten. Als de blikrichting of de handeling functioneel is voor het contact, dan is het zaak de kijker daarin ook te betrekken: dan moet je laten zien waar je naar keek of wat je handen of vingers doen of deden.

De zorgverlener kan, om niet al te scherp op die blikrichting en handelingen te worden 'afgerekend' het beste een half totaal beeld zenden. Dat wil zeggen: uitgezoomd tot schouderbreedte en aan de onderzijde ter hoogte van ca. 15- 20 cm onder de kin. Bijkomende voordeel van zo'n half totale uitsnede is, dat kleding niet of nauwelijks afleidt. Deze wordt door de beperkte mate waarin deze in beeld is veel minder belangrijk. Laag uitgesneden decolletés en meer zullen – ongewild – invloed hebben op de concentratie van de kijker (leert onderzoek).

Met betrekking tot sierraden, make up, piercings en tatoeages zijn indrukken zeer divers; daar valt niet echt een algemene instructie voor te geven. Wat kan worden gezegd is, dat overdaad schaadt; in dit geval: overdaad leidt af, irriteert, roept reactie en wellicht zelfs oordelen op en dat beïnvloedt – opnieuw – de attentiewaarde. Ook felle kleding kleuren hebben een impact: rood wordt als agressief ervaren, zwart als droef, grijs als saai etc. Voor zover wit – al dan niet met kleuraccenten – gebruikelijk is zou ik aanraden dat te dragen. Dit versterkt de impressie die de betrokken zorgverlener heeft in zijn/haar rol (medisch). Uiteraard moet wit wel schoon zijn.

Wit heeft als nadeel, dat bij opvallend licht snel sprake is van verzadiging en de nuances verdwijnen. Bij de kijker kunnen helwitte vlakken, zoals wel via digitale media bekeken, leiden tot afwenden en irritatie van de ogen. Belangrijk is dan ook dat niet in vol zonlicht wordt gehandeld; ga wat verder van ramen af bij invallen zonlicht, doe lamellen half dicht om te voorkomen dat wit en invallend licht in combinatie leiden tot overbelichting.

De kwaliteit van veel tablet- en smartphone camera's is zeer behoorlijk. Toch blijven het kleine, niet in te stellen lenzen, met alle beperkingen van dien (zoals wat betreft scherptediepte, lensopening, diafragma, etc.). Ook vertekenen deze lenzen als je er te dicht op zit. Daar kan rekening mee worden gehouden. Je kunt jezelf controleren door de camera-projectie tijdelijk om te keren: dan film je even jezelf (is vaak een touch knopje op het scherm). Kijk naar je positie, pas uitsnede eventueel aan (zoom in of uit) en kijk hoe je er uit ziet ten opzichte van de achtergrond. Switch terug en als je niets meer ingrijpend verandert

weet je hoe je er voor de kijker uit ziet. Webcams en in PC's ingebouwde lenzen/camera's zijn van nog mindere kwaliteit; ook dat beeld kun je vooraf even checken.

Zoek een neutrale achtergrond, licht maar geen strak wit. Om het beeld 'vriendelijker' te maken doet een plant op wat verdere afstand achter je het vaak heel goed.

De kijker kijkt (scant) naar het beeld van links boven naar rechts onder. In de filmwereld houden we daar rekening mee in de beeldcompositie. We verdelen het beeld dan in 9 vlakken en positioneren het hoofdonderwerp op de verticale linker of rechter as (twee derde links of twee derde rechts). Zo ontstaat wat meer structuur in het beeld. In jullie geval zal dit wellicht minder spelen. Wat ik wel als indruk heb is, dat als de zorgverlener strak in het midden van het beeld zit het er saai, maar ook wel dominant/doceerderig uit ziet. Iets uit het midden – met naast zich een object (bloemen, plant, beeldscherm, model van een gewricht etc. etc.) – ziet er gewoon wat minder drammerig uit, wat vriendelijker.

De meest voorkomende effecten van een verkeerde houding ten opzichte van de camera zijn: camera van bovenaf is bedreigend, overheersend, dominant, spannend, angstaanjagend, neerbuigend; camera van onderaf is onderdanig, weinig krachtig. Camera close (alleen gezicht) is zeer agressief, camera op te grote afstand is afstandelijk, niet betrokken. In de eerder geschetste half totaal instelling is sprake van de mogelijkheid om met voldoende afstand tot empathisch en betrokken over te komen.

In alle gevallen is rustig spreken in korte afgeronde zinnen met zo min mogelijk bijzinnen de beste audio begeleiding bij beeld. Als eerder gesteld: maar 15% van wat we overbrengen wordt opgepikt. Tekst is dus cruciaal, niet te kort op de microfoon ingesproken, duidelijk gearticuleerd en vooral in toonhoogte van de stem helder in waart de zin eindigt (denkbeeldige punt). Dit helpt de kijker de informatie te verwerken en eventueel te reageren. Digitaal door elkaar heen praten is een ramp; de techniek vervormt toch al (vooral in de lage tonen). Herhalen, samenvatten en concluderen helpt enorm; de kijker kan zich zo eerder 'zijdelings' meegekregen opmerkingen ineens herinneren en dan landt de boodschap mogelijk alsnog.